

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Comitantis sympathiæ impugnationes reliquæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

ione mutua inter se connexionis, & illationis lædi poterit: cum non, nisi antecedente natura, & causalitate voluntatis cuiusvis, atque determinationis eius libertas lædi possit: quo recte omnia, quæ de utriusque voluntatis diuinæ, & humanæ actuumque ipsarum libertate, atque insuper de diuini decreti omnimoda infirmitate, te fides, & Theologia docent, integrè, & Catholice persistant. Cæterum sympathie motuum in agendo operantur diuersorum hactenus notæ, atque experimentis competere operationum simultaneam, & comitantiam temporaneam & in duratione probat; non autem simultaneam, & comitantiam causalitatis & naturæ. Imo verò alterius motus ad alterum naturæ prioritatem, in sympathico motu nostrarum facultatum ad efficacem motum, & imperium voluntatis notissimum est: in motu sympathico Cythararum, apud omnes etiam, est competitum eius, quæ pulsatur, fidium pulsationem, & sonum in causa omnino esse ut alterius consonetur simul tempore æque temperaturæ fides, est quam qualitate, ac entitate consonantium altorum sonus sine pulsu immediato eorum edatur, non ita exploratum sit: in aliis similibus sympathicis motibus oscitantis, & mingentis ad alterutrum visum, siue oscitationem, siue inincturam huius alterius præfatos motus similes primos motuum illius causas esse omnes, tam Medici, quam Philosophi statuerunt: de modo autem cauendi solum disputant, & differunt.

6. Sed quamvis simultanea, & comitans etiam ordine causalitatis eorum motuum sympathia mutua in naturalibus agentibus diuersis admittitur, adductisque probatur exemplis; inde in diuersorum agentium liberorum motibus traduci haudquaquam possit. Primò: quia, hoc in motibus duorum agentium, seu voluntatum proximè liberarum admisso, possit admitti inter duos Deos: vnde argumentum Patrum contra Deorum pluralitatem; quia diuersas voluntates haberent, ac volente vno mundum producere repugnare alteri sua voluntate posset, proliis corrui: siquidem ex sympathia comitante hoc determinationem utriusque voluntatis eorum, neuter sine altero vellet aliquid, vellet posset ut bene Ariaga disp. 41. à numer. 43. ac proinde non solum, quod vult alter, nolle, sed, nec, quod vult alter non velle nequiret. Respondet Ribadeneyra satis cuius duplicis illius voluntatis eorum illorum imperfectionem ex eo, quod neutra abique alterius electione eligere posset, ac proinde neutram diuinam esse, neutrumque subinde Deum: sed Patrum argumentum non inde imperfectionem duarum illarum voluntatum, ac subinde Deorum illorum imperfectionem, & repugnantiam demonstrat; sed ex possibilitate repugnantie in suis motibus, ac decretis duplicis voluntatis illius, quæ hac motum, & determinationem duplicis voluntatis proximè liberæ admittit redditur impossibilis. Patrumque ratio corrui. Secundo, connexio cum alio in eligendo, dummodo duplex voluntas, & libertas non sit, non arguit voluntatis, & alicuius necessitatis coeligentium imperfectionem, ut patet in necessitate coelectione personarum Trinitatis, quarum nulla aliis æque proxima libertate non coeligentibus potest quidquam velle: quare tota imperfectio non in necessitate coeligendi, sed per voluntatem cuiusque coeligentium diuersam est: idque ob impossibilitatem simultaneæ, ac pure comitantis nec alterius ad alteram naturæ, & causalitatis præcedentis electionis: sin, ostende aliunde imperfectionem in necessitate coelectionis vnius voluntatis ad aliam: id quod ostendo in ita respondentis doctrina, quam impugno: siquidem per ipsum coelectio, & con-determinationem ad operationem, & consensum utriusque voluntatis diuinæ, & humanæ mutua datur sympathicæ, ut in duabus illis voluntatibus duplicis Dei; & tamen non inde admittit inferri imperfectionem voluntatis diuinæ, ni tam sententiam impugnes: ergo ex præcisa necessitate coelectionis, & con-determinationis duplicis voluntatis, & agentis liberi, non potest inferri alterutrum imperfectio; sed solum ex comitantia sympathica, quam adstruis, quæ subordinationem humanæ determinationis ad diuinam, eiusque prioritatem naturæ excludat: quod si, ut hoc deuites, ad sympathiam inadæquarum, ac non mutuum recurras; sed solum ex parte determinationis creatæ voluntatis Dei comitari determinationem

debeat non verò suam Deus, humanam voluntatem proximè liberam, ut contendis, non tuens; imo nec rempore ut iam ostendam: & incidit iudicta contra primum, & secundum sympathie comitantis modum.

7. Secundo proxima libertas agentis liberi ad suas determinationes, & actus est, dominium absolutum physicum (quod in solidum vocatur in ciuilibus) in suas determinationes, & actus ita enim à Patribus, & Theologis cunctis recitatis d. 1. explicatur hominis libertas per dominium absolutum in suos actus, & voluntates, quia est suorum actuum Domina: atqui, mutua hac sympathia comitante admittit, neutra voluntas est domina absolute, habetve absolutum Dominium suarum determinationum, & actuum; ergo neutra est absolute libera. Probatur minor: quia absolutum dominium ciuile, & in solidum (naturalis, & physici huius agentis liberi imitatum) potestas est vtendi iure re sua abique dependentia voluntatis alterius, siue abique iniuria cuiusvis alterius, etiam reuocantis; atqui hac comitante sympathia admittit, neutra voluntas potest suo actu, & determinatione vt abique dependentia physica voluntatis alienæ, siue quia alterius adit determinationem: ergo neutra suæ determinationis dominium habet absolutum physicum. Confirmatur: quia cuiusque non licet iure re aliqua vt quin in illum vsum alter consecratur, non habet absolutum dominium ciuile rei illius. Confirmatur secundo: quia inde solum statum in iure, & ratione naturalis est dominium absolutum, seu in solidum rei eisdem ciuile penes duos esse non posse sed ex parte solum. Tercio, sympathia non mutua, siue ex parte vnius voluntatis mouendæ necessario ea determinanda ad motum alterius, non autem à contra, non relinqueret libertatem voluntati ad alterius motum necessario determinandæ: quia determinatio huius secum traheret necessarium voluntatis illius determinationem, ac proinde non posset non alterius determinatio, quæ illius determinationem trahit, esse antecedens: ergo nequit non esse antecedens determinatio cuiusvis ex mutuo sympathicæ mouendis respectu alterius, cuius determinationem secum necessario, & inseparabiliter deuoluit: quare, non vnius tantum, sed utriusque mutua hac sympathia, qua feruari putatur, aboleretur libertas, & determinatio antecedens utriusque determinationi inducitur. Quinto, consonat huic rationi communis Patrum d. 1. doctrina asserentium: nihil esse, quod voluntatem creatam ad suos actus deterneret, nisi eius arbitrium: Deumque in manu consilii sui, & electionis hominem, ac eius voluntatem reliquisset, quia liberum condidit; supponentes plane (ut naturalis rationis lumine constat) determinationem nullam Dei, si alienæ cuiusvis voluntatis humanæ determinationem deuoluit posse non respectu huius antecedentem esse & quæ plenè huic electionem non relinqueret eque verò electio plena huic relinqueretur, vel Deo etiam, si alterutrum determinationem alterius determinationem, siue qua nequeat subsistere, necessario deuoluit? Merito ergo citatus Ariaga num. 47. sympathiam hanc comitantem duorum agentium liberorum: neutraque ex parte antecedentem, imperceptibilis quid, quam distinctorum in vno tertio identitatem fatetur.

CERTAMEN IV.

Comitantis sympathie impugnatioes reliquæ.

1. Vt uterque mutua hanc sympathicam comitantiam seruata utriusque, Dei scilicet, & hominis, libertatem in suis determinationibus impugno inde enim in fertur omissione libera & ex electione cuiusque, debere esse etiam liberam, & ex electione omissionem alterius, neque ab electione, & determinatione alterius determinatam, sed pure comitante huic adiunctam. Pater quia, si vnicuique ex eis de se considerato libera, & ex electione sua ad utrumque potestas in actu primo proximo non est, nempe determinationem, & omissionem, determinatio

Kkk 3 natig

natio habita libera esse non potest: inde habitibus, tam naturalibus, quam supernaturalibus, & cogitationibus, ac reliquis intentionalibus motibus libera determinatio & omisio non est, etsi cum alterutra coniungi possint: quia electionis ipsorum alterutrum positio non est; sed solius voluntatis ipsius instructa, & pro arbitrio suo alterum apponens, vel determinationem, vel omissionem eius, vel puram, vel per contrarie determinationis suae incompossibilem positionem. Pone ergo (quod quotidie evenit) voluntatem creatam peccare omissione consensus, & determinationis sibi preceptae: quia non obstante mutua hac comitante sympathia libere ex se, ac electione, ut fieri, sua eius determinationis concurrendi omisio ex Dei libertate, & electione ponitur: atque huius determinationis omisio connexionem physicam absolute habet cum omissione determinationis voluntatis creatae preceptae: ergo Deus de se, voluntate, & electione sua ponit aliquid physicè connexum cum materiale peccati, ac proinde cum ipso peccato, & quod illud ratione eius connexionis nequeat non determinare, imò & voluntatem ad illud creatam determinare. Respondet Ribadeneira d. 11. cap. 4. Deum in eo casu potentem proximè esse, pro signo suae libertatis, ad positionem eius electione, tam decreti, quam omissionis decreti, ut argumentum probati non tamen, ut coniunctam cum creatura obligatione ad determinationem suam, seu consensus ipsi preceptum: ut dici solet, Christum Dominum posse omittere actum preceptum, non coniunctum, sed diuisum à precepto: quare, cum homo coniunctum cum precepto, & obligatione determinationis, & consensus, eius omissione peccat, Dei omissionem, poni quidem, non autem ex electiva libertate, sed pure permissiva Dei, quatenus determinatione sua concurrendi in consensum omissionem determinationis creatae posset impedire, determinationem etiam creatam asserit; & tamen ex determinatione creatae eam omissionem poni finit.

2. Contra tamen: quia permissio libera Deo est posita precepto, & obligatione creaturae ad suam determinationem, vel consensum apponendum elective formaliter, & proximè: cum per te, precepto, & obligatione illa creatura posita, de se se permittat, non apponendo decretum concurrendi ad determinationem creaturæ, quod proximè pro suo arbitrio posset, & quo creatura omissionis impedimentum apponeretur, ac non permitteretur à Deo: atque permissio hanc Dei, precepto, & obligatione illa posita, nihil aliud formaliter est esse potest, quam omisio decreti, quo impeditur omisio determinationis creatae: ergo stante precepto, & obligatione creaturae omissioni decreti libere, & elective à Deo de se, atque eius arbitrio ponitur. Minor patet: quia nil aliud, quod pura permissio esse possit, designabis quod decreti illius omisio non sit: & quidem signum, pro quo Deus elective permittit homini, ut seipsum determinet, posterius est non solum potestate indifferenti voluntatis, seu libertate diuina in actu primo: sed etiam potestate indifferenti in actu primo hominis, qui indifferens supponit ad eam permissionem debet, atque actus secundus permissio non à libertate diuina illa proveniens: nec precedens libertatem hominis in actu primo, eamve extrinsecus complens, seu absolute expediens, nihil aliud esse potest quam omisio decreti illius quo impeditur hominis omissioni determinationis, & consensus precepti. Contra secundo, quia obligatio creaturae ad consensum preceptum nihil mutat indifferentem Dei potestatem proximam ad concipiendum decretum, vel omitendum pro suo arbitrio elective, siue pure ex libertate contradictionis, siue ex libertate contrarietatis: ergo eodem modo potest omittere decretum illud, siue precepti obligatio ad consensum adit, siue abest urgentius. Non solum potest, sed debet. Posita etiam obligatione creaturae, nequit ea libertas absoluta expediri, & proxima Dei in actu primo ad decretum eiusve omissionem alterutro actu secundo non exerceri, manere ab omni exercitio suspensa: aut eam posita obligatione illa, & omissione creaturae, appositione decreti concurrendi exercere non potest, vel saltem non exercet. Ergo appositione omissionis decreti. Maior indubitata hactenus est. Proxima enim libertas absoluta ad utrumvis extremum connexio-

nem cum alterutrum positione habet: nec minorem quam animal cum rationali, vel irrationali: ut non minus implicet neutri coexistere, quam animal existere, quod nec sit rationale, nec irrationale, ut bene Amatus noster Apolog. pro scientia media in Zuisio. Alioqui de ea voluntate siue agente proximè libero absoluteque expedito, & capaci duo contradictoria in eodem instanti, atque in Deo per aternitatem verificarentur, nec vult, nec non vult concurrere: quod non minus implicat, quam corpus albedinis capax, nec esse album, nec non esse album: quod enim pro naturæ priori, nec vult voluntas libera nec non vult, sed praescindat, atque utriusque extremi negationem, & contradictionem fouet, contradictio non est: est enim prius illud à quo, non in quo: id est prioritaris naturæ, & causalitatis non verificationis existentiae praedicatorum, quae ad illud signum naturæ non spectant. Contra quarto: quia non obstante libertate ex aduentu precepti, & obligationis creaturae potest relinquere determinationem suae omissionis determinationi creaturae: ergo non obstante libertate proxima ad determinationem, & decretum suum concurrendi, in tua sententia, poterit relinquere illam determinationi creaturae multoque facilius consensus illius, & activitatis suae ad extra siue omnipotentiae suae vim determinationi creaturae liberae: hic enim mediare liber Deo solummodo est, exercitium immediatum libertatis diuinae per libram eius volitionem, quaeque ea sit, omnino immutabilem, & per intrinsecam Deo adaequate continentiam supponens.

3. Denique nequit esse libertas ad unum extremum proxima, quia, & ad eius oppositum proxima etiam potestas sit: cum indubitanter eodemque gradu utrumque distinctum, siue alterutrum extremi ex oppositis potest, sit liberi agentis in actu primo libertas, in quoque gradu consideretur, & consistat: quare, ut libertas proxima sit ad actum apponendum ad illum ipsum concurrendum proxima libertas esse debet; alioqui, si proximè nequit illum omittere; nec potest libere ponere illum ponere: vel ergo stante precepto, & obligatione creaturae ad consensum potest Deus ponere libere proximè determinationem suam ad concurrendum, ad non potest, si potest: ergo stante precepto, & obligatione illa creaturae, & coniunctum cum illa, potest libere proximè decretum concurrendi cum illa, potest habere proximè decretum concurrendi cum illa, potest habere proximè de se, ac non ex determinatione, & consensu creaturae illud omittere, ponereque de se, atque à suo arbitrio & electione omissionem decreti coniunctam cum omissione peccaminosa creaturae, ut consideramus: si non potest libere proximè siue libertate proxima decretum concurrendi ponere; sicut nec eius omissionem; ergo, sicuti hanc, ais, ex determinatione creaturae tunc apponendam, non autem à Deo de se, atque electione sua, ita & decretum concurrendi non à Dei electione, sed ex determinatione creaturae, tunc apponendum dicere debes: quo ergo abis libertas proxima Dei tumque illud fundamentum preceptum, & à priori quod vocas? quia scilicet aequae diuina voluntas concurre debet immediatum dominum erga bonos consensus creaturae, atque omnipotentia exercere debet immediatum influxum in illos: quare comitantem potest efficaciter, nec antecedenti: quare comitantem potest exerceri: ut enim omitam, quod ad voluntatem concurrendi ab omnipotentia, ad dominium voluntatis consequentiam non valere: cum ad actus prauos stante etiam prohibitionem immediatum exercitium, & influxus omnipotentiae deus; non autem diuina voluntatis, cuius tamen exercitio aliquo libero omnipotentia concurrenda debet; tam tua hac doctrina ad exercitium dominum in actus etiam bonos, etiam per efficaciter decretum concurrendi, nullatenus requirit exercitium proximè libertatis diuinae erga actus bonos deducitur: quod longe aliter diuinae voluntatis concurrendi, quatenus per decretum indifferens adaequate per Deo intrinsecam continentiam de se, atque ex sua electione Deus suam applicat omnipotentiam voluntati creatae, ut eius vim ad extra determinet, non autem voluntatis diuinae vim, & exercitium ad intra. Huius enim determinatio, si creatae voluntati

juxta Recentioris istius doctrinam permitatur, non proxima solum, sed omnis diuinæ voluntatis libertas aboletur: quare debillimum Recentioris huius fundamentum quod amplius ex subiecienda statim probatione constabit.

4. Postrema contra sympathicam hanc voluntatis diuinæ, & humanæ in his determinationibus comitantiam probatio ex communibus principiis sit, quam superius attigimus contra negatam antecedentiam naturæ, & causalitatis determinationis voluntatis diuinæ, seu decreti concurrenti ad determinationem & consensum creatæ voluntatis, etenim consensus, & determinatio huius non minus procedit à Deo, ut causa libere agente, quam à creatura: ergo, vel influxus Dei, vel debet infere, & secundum se esse exercitium liberum formale indifferentis voluntatis, seu libertatis in actu primo diuinæ, sicuti est exercitium liberum (ormale libertatis in actu primo creatæ, vel debet exercitium libertatis diuinæ supponere. Patet: nam nullo alio modo potest à Deo, ut causa libera consensus ille procedere, nisi mediata, quia ab eius libera determinatione mediante inter indifferentiam, seu libertatem in actu primo voluntatis diuinæ procedit, vel immediate, quia consensus ipse, & determinatio creatæ voluntatis est formale exercitium libertatis in actu primo diuinæ: quare determinatio illa voluntatis diuinæ, si diuersa ab ipso consensu est, nequit non esse antecedens, seu pure comitans: nam consensus, nec mediata nec immediate liber Deo tunc est: nullaque alia libertas operationis respectu indifferentis potestatis cognita habemus, imo, nec cogitabilis est, nisi mediata, vel immediata: & hæc quidem dicit antecedens eius indifferentem exercitium, & determinationem aliquam pro priori naturæ, & causalitatis præsuppositam, quod eius comitantiam cum operatione mediata solum libera excludit, ut patet. Atqui consensus creatus formale exercitium libertatis in actu primo arbitri diuini per hunc Recentiorum, & rationem non est: ergo eius comitantiam consensus creatum non est, sed natura & causalitate antecedens. At inquis nequit esse antecedens ea determinatio voluntatis diuinæ erga consensum creatum: quin voluntatis creatæ determinationem secum necessario deuoluat, atque ex priori naturæ ad omnem viam libertatis physice inferat, verum, est determinatio illa antecedens naturæ consensus creatum indifferentem voluntatis diuinæ determinatio sit per libere à Deo conceptum decretum indifferentem concurrenti cum voluntate creatæ, non tamen consensus, aut (quod idem re ipsa est, concursus diuini determinatio est: quia respectu illius determinatio non est; sed ad vtramvis vis omnipotentia diuinæ voluntati creatæ applicatio, & oblatio, ut ea pro suo vultu arbitrio, & determinatione, secumque eius influxum operationis suæ comitem trahat, ut quæst. 2. explicabimus, ubi hypothese ad futuritionem contingentium conditionatam (qui huius disputationis scopus totus est) claram exacte constituemus.

5. Jam ex peculiariis nostris ad efficaciam auxiliorum, & scientiæ mediæ spectantibus principiis comitans hæc determinationum diuinæ, & humanæ voluntatis ab ipse nostris Recentioribus inducta reicienda est. Nam primo, non minus, quam à nostro consensu, & determinatione libera nostræ voluntatis auxilium quodvis, inexpectata etiam nostra determinatione, & consensu, ex sola determinatione Dei de concursu ad consensum, quem tamen continenter sympathice, non autem antecedente necessitate secum necessario deuolueret, efficac constitueretur id quod deuorandum, imò deuoratum ab ipse Recentioribus, est d. 10. de prædest. cap. 4. n. 49. *Libere inquit, est Deo facere quod auxilium sit efficax, vel non sit efficax.* Numer. 53. *Non minus potest Deum reddere infallibilem nostram conuersionem sub hypothese vocationis, quam nos ipsi quando eam exequimur.* Numero 55. *Sic iuxta prædeterminantes situm est in libertate simuliter in nostra sententia per adiunctionem decreti emittantis.* Secundo directio scientiæ mediæ ad præfinitum actus nostros liberos per media de se indifferentia (quorum præfinitio hi cum pluribus ex nostris admit-

tunt, scientia tamen media regulatam) nullatenus necessaria erit: si determinationum voluntatis diuinæ, & humanæ comitans solum sympathia admittatur. Talis enim inter præfinitionem & actum præfinitum æque, atque inter decretum concurrenti, & nostrum consensum admitti potest: quia, & præfinitionis infirmitas, & consensus nostri libertas saluetur: sed neque hoc absurdum multum exortabit, ut deglutiatur, qui scientiam mediam Deo adesse prædestinant, ut capitis solum ornamentum, non autem ut directiuam ad prædestinationem supponi, contra omnes nostros Doctores, ausus est asserere, alio ductus argumento, quod nos ipsi Theologiae auditores Recentissimi contra scientiam mediam, & pro Suaristicis præfinitionibus primum in nostratum Thesibus obiecinus: nec maturiores Theologi satis facile diluimus, ut controu. de prædest. videbitur. Tercio, quam indistincte hi Recentiores à Dominicanis præfinitionibus discurrant vidimus certum. Nam statuta determinationum sympathia, & præfinitio prædeterminatiua consensus nostri comitans solum esse potest, & concursus determinans ad consensum per modum causalitatis nostræ operationis erit: non autem per modum causæ effectiue, & naturæ ordine antecedentis, sed affectiue solum, vide quam in id ipsum, quod refugis tua hac sympathia recurras. Denique Recentiores hocce impugno ostensione falsitatis fundamenti eorum alterius, & suo iudicio præcipui: quia ex decreto hoc comitante claret, nouum esse orationis ad Deum materiā nobis plena potestate ad consensum constitutis ipsum consensum, quem nobis Deus potest decreto suo comitanter asserere. Si enim plena potestas nostra ad consensum constituta per decretum indifferentem sit, nec comitari alio opus nostra deliberata determinatio, & consensus habeat, solus nostræ potestatis erit consensus, ac subinde inepte ab alio, in cuius potestate non est, peritur, ut recte Augustinus c. 18. de natura & gratia his verbis aiebat: *quid, scilicet quam orare, ut facias quod in potestate habes?* Sed argumento eodem sympathiam comitantem determinationum reiticio, vel enim necessitas decreti huius comitantis ad consensum, & determinationem nostrā plenam nobis in actu primo proximo potestatem ad consensum nostrum relinquit, vel secus: si non relinquit, nec relinquit nobis libertatem: si relinquit, relinquit etiam nobis potestatem, ut determinatione, & consensu nostro comitanter etiam Dei decretum, & determinationem trahamus: quid ergo (ut verbis Augustini utar) *scilicet quam orare, ut facias, consensum, & subinde Dei comitantem determinationem, quod in potestate habes?* Nec enim dixit solum, quod non est in alterius potestate, sed quod est in tua, ut in nostra esse, & determinationem nostram, & ob comitantem conuentionem Dei determinationem, & decretum concurrenti Recentior ille fateatur. Adde Augustini verba de potestate ad rem, quam agere possumus effectiue, seu actiua & ex actiua etiam iure naturæ, esse contra Pelagianos, & Semipelagianos, qui pro debitis iure naturæ rationali creaturæ orare nos Deum posse, imò nihil amplius nos, & Ecclesiam orare, cum Deum pro exercitio virtutum nostro oramus, contendebant, ut gratiam Dei ultra naturæ debitum non admitterent. Decretum autem concursus diuini necessarii nobis ad consensum, & solum ratione ipsius determinatio nostræ voluntatis, seu consensus intra debita nobis iure naturæ, & creationis sunt: quare nec pro decreto concurrenti, nec pro consensu præcise, ut decreto illo nobis potest adduci, preces ad Deum nisi ineptæ, fundi à nobis possunt, fundantur autem prudentissime, atque aptissime, fundique ex Augustino, & Catholicis contra Pelagianos, & Semipelagianos à nobis debent pro eis, quæ potestatis nostræ actiue naturalis vel exactiue non sunt, nondumque ex Dei gratia habentur: de habitis enim oratio non est, sed gratitudo: cuiusmodi est auxilij gratia, quod nondum habemus, efficacis donatio, & de eo conferendo misericors Dei voluntas: ratione quarum bonum consensum nobis Deus donat, & principaliter in nobis operatur, eis autem positis ac præhabitis consensum nostrum à Deo petere stultum foret.